

Referat fra møte i Kringkastingsrådet

Tid: Torsdag 15. oktober 2015 kl. 09:00

Sted: Møterom 7 og 8 på Marienlyst

Dagsorden

09:00: Åpning og gjennomgang av dagsorden

v/rådets leder Per Edgar Kokkvold

09:10: NRKs dekning av kommune- og fylkestingsvalget 2015

Kringkastingsrådet bruker rutinemessig å oppsummere NRKs valgdekning i sitt første møte etter valget. Rådet har også mottatt drøyt 20 klagebrev som er relatert til dekningen av høstens lokalvalg.

Innledning v/prosjektleder Linn Sandberg Skarstein og redaksjonssjef Kyrre Nakkim

10:40: NRK i «det godes» tjeneste

Må den kritiske journalistikken vike når opinionen er for sterk og formålet det beste? I hvor stor grad slipper motstemmene til i dekningen av f.eks. flyktningekatastrofen, den arabiske våren eller ved norsk deltakelse i militære aksjoner med humanitær begrunnelse? Er NRK seg bevisst å gi annerledes tenkende – enten de befinner seg til høyre eller til venstre – tilstrekkelig plass og rom?

Innledning v/ forsker og samfunnsdebattant Asle Toje.

12:00: Lunsj

13:00: Alle vil slå kloa i barna!

For 8 år siden etablerte NRK sitt nye Superunivers som en motvekt til flommen av internasjonale barnekanaler, først og fremst fra Disney. Hvilke utfordringer står NRK Super overfor i en helt ny medievirkelig der målet er å realisere det ambisiøse slagordet «Vi skal skape en verden hvor barn vokser og er viktige».

Innledning v/programredaktør i NRK Super, Hildri Gulliksen

13:40: Gjennomgang av flere klagebrev

14:40: NRKs ledelse informerer om aktuelle saker

Til stede fra rådet:

Frank Rossavik

Afshan Rafiq

Marvin Wiseth

Beate Bø Nilsen

Finn Egil Holm

Sigvald Oppebøen Hansen

Randi Wenche Haugen

Jens Johan Hjort

Katri Somby

Mette Gundersen
May Helen Molvær Grimstad
Ingvild Smines Tybring-Gjedde
Elizabeth Lie

Til stede fra NRKs ledelse:

Vibeke Først Haugen
Per Arne Kalbakk
Thor Gjermund Eriksen
Øyvind Lund
Åshild Mathisen
Grethe Gynnild Johnsen

Åpning og gjennomgang av dagsorden

- Så langt i år har rådet mottatt 6400 klager, innledet Per Edgar Kokkvold, som også gratulerte Vibeke Først Haugen, som er kåret til årets kvinnelige medieleder. Han orienterte også om at Erlend Grimstad og Hallvard Moe har forlatt Kringkastingsrådet, sistnevnte er oppnevnt som medlem av mediemangfoldsutvalget

NRKs dekning av kommune- og fylkestingsvalget 2015

- Vi bestemte oss for at «ungt og lokalt» skulle være stikkordene for årets valgkampdekning, sa prosjektleder Linn Sandberg Skarstein.
- Vi ønsket å ta valget helt ut der det står – rundt omkring i landet. Dette er en helt ny måte å lage valgsendinger på, sa Linn Sandberg Skarstein i sin innledning. Hun la også vekt på at samarbeidet med NRK.no var det beste noensinne. - Her fikk vi veldig god uttelling, sa hun.

Skarstein var også veldig fornøyd med en 50 % økning i aldersgruppen 20-29. - Her nådde vi målet vårt, sa Skarstein, som også var tilfreds med samarbeidet med lokale mediehus, og med satsingen på 24 timers «valgstaffett». - Dette engasjerte publikum på en måte bare NRK kan, og vi fikk rørende tilbakemeldinger på sendingen, sa hun, og fortsatte: - På valgdagen hadde vi over en million seere rundt klokka 22, og vi kan vel si at vi vant valget på valgkvelden. En halv mill radiolyttere fikk også med seg valgnatta på radio. Dessuten hadde valgmaten 778 000 unike brukere, og vi hadde fire millioner klikk på forklaringstekstene. Det viser at vi klarer å nå de unge og øke deres kunnskapsnivå. På sosiale medier hadde vi også en enorm økning, sa Skarstein, som kunne fortelle at 44 % mener NRK dekket valget best

- Vi traff på alle målene vi satt oss. Konsumet av valgstoff økte formidabelt fra 2011, sa Linn Sandberg Skarstein.

- Hvor har NRK mislykkes? Har man klart å stimulere til økt valgdeltakelse? Har man i tilstrekkelig grad klart å gjøre dette til et lokalvalg? spurte Per Edgar Kokkvold.

Elin Ørjasæter ga NRK ros for valgsendingene, særlig at man klarte å nå ungdom.

- Det er fantastisk og utrolig viktig. Dere er flinke til å få inn unge fjes. Skal man få ungdommen interessert må man ha ungdom på skjermen, sa hun. - Et interessant aspekt er at SV-erne var mest fornøyd med balansen i dekningen, men FrP-erne var minst fornøyd. Er det helt greit? Hvis ikke, hva skal forbedres i neste omgang? spurte hun.

- Tidligere målinger viser det samme, men generelt er det ganske god tiltro også blant FrP-tilhengerne, svarte Kyrre Nakkim. - Vi prøver hele tiden å lage nøytrale programmer. Det kan ha noe å gjøre med at de som er generelt skeptiske til staten også er skeptiske til en offentlig finansiert kringkaster, sa Nakkim, som mente at det ikke nødvendigvis behøver å være balanse i hver eneste sending. - Vi må se dette over tid, og sørger for balanse neste gang. Jeg håper for øvrig at noen forsker mer på dette, sa han.

Også Finn Egil Holm ga NRK ros, spesielt når det gjelder de lokale og regionale sendingene. - Jeg vil spesielt rose de lokale valgomatene. Men jeg har fått en del tilbakemeldinger på at de som «eier» debatten, altså NRKs egne deltagere, tar for mye rom i debatten. Har dere reflektert over det? spurte Holm, og mente at det var tendenser til for mye brød og sirkus i valgsendingene. - Her er det et forbedringspotensial, mente han.

Mette Gundersen sluttet seg til rosen. – Det var varierte sending hver dag på alle sendeflater. Jeg er tilfreds med sendingene fra mitt distriktskontor på Sørlandet, men er litt betenkt når det gjelder prioriteringen mellom de sentrale politiske aktørene og de lokale, sa hun. - Det er fremdeles for mye fokus på sentrale politiske aktører, og de er jo ikke på valg. Jeg har inntrykk av at deler av NRK ser på dette som et prøvevalg for stortingsvalget. Gundersen var uenig med Finn Egil Holm. - At en kan kombinere gode debatter med god kultur gjør sendingene mer interessante for flere. NRKs mål om å bidra til økt valgdeltakelse kan diskuteres, men det er et uttalt mål. Det er interessant at konsumet øker men valgdeltakelsen går ned. Deltakelsen er faretruende lav. NRK er imidlertid veldig flinke til å finne unge, nye stemmer. Fortsett med det, var hennes råd.

Ingvild Smines Tybring-Gjedde var også opptatt av balansen i sendingene. - Mange opplever ikke balanse, heller ikke over tid. Jeg tror ikke man trenger forskning på dette, det er bare å telle, mente hun.

Sigvald Oppebøen Hansen har fulgt valgsendingene siden 1979. - Hovedspørsmålet er alltid hvordan man kan bli bedre. Årets sendinger har vært de beste NRK noen gang har levert, mente Hansen, som også var tilfreds med at NRK satset ungt, og at balansen mellom rikspolitikk og lokalpolitikk har vært god. - Det er ikke til å unngå at rikspolitiske temaer blir dratt med i den lokalpolitiske diskusjonen. Jeg er veldig fornøyd med mitt eget lokalkontor i Telemark, sa han. - På den negative siden vil jeg nevne at enkelte programmer ble for heseblesende. Eldre kan ha problemer med å oppfatte temaene i debatten, sa han.

– Dere har hatt 30 år på å være allmennkringkaster for alle, også for partiet ytterst på høyresiden. Dere burde være mer bekymret og ta det mer på alvor, mente Elin Ørjasæter.

- Jeg er for høy valgdeltakelse, som konsekvens av politisk interesse, ikke som resultat av moralistiske appeller, sa Frank Rossavik, som mente å ha registrert mer slike hemningsløse appeller fra NRK i år enn tidligere. - Det er imidlertid positivt at NRK eksperimenterer med form, det gir mer spennende valgsendinger. Å trekke med yngre grupper kan øke interessen og valgdeltakelsen på sikt, sa Rossavik, og fortsatte: - Det var godt å se at det var på NRK jeg så politiske ansikter jeg ikke hadde sett før. NRK brakte inn det lokale aspektet på en annen måte enn noen andre. Rossavik ga NRK ros for valgdekningen, selv om han mente det kunne bli litt showaktig til tider. - Men det er detaljer. Når det gjelder balanse, er jeg ikke overrasket over at venstresiden har større tiltro til NRK, men jeg er usikker på om det skyldes faktiske forhold eller tradisjon. NRK har en lang og tung arv med tilknytning særlig til Arbeiderpartiet, og det er vanskelig å bryte med. NRK bør ta utfordringen og bestille en analyse av dekningen over tid. Er det grunnlag for å si at enkelte partier blir bedre behandlet enn andre?

Afshan Rafiq gratulerte NRK med grundig og proft gjennomført dekning. - Dere er på riktig spor, sa Rafiq, som reagerte på at programlederne i enkelte av debattene virket lite forberedt. Hun var også opptatt av NRKs for tidlige offentliggjøring av valgdagsmålingen. - Hva skjer med den saken? Hvorfor skjedde denne glippen? spurte hun.

- Dette var en menneskelig tabbe, svarte Thor Gjermund Eriksen. - Vedkommende trodde klokka var 21, mens den i virkeligheten var 20:49. Vi får antakeligvis en beslutning fra medietilsynet i løpet av noen uker, sa han. - Generelt er vi veldig opptatt av om vi nådde publikum, og om vi nådde ungdommen. Valgdekningen besto av 200-300 ulike flater totalt, noen av forsøkene var svært vellykkede, andre forsøk vil vi ikke gjøre igjen. Alt i alt mener jeg vi leverte en veldig god valgkamp, sa kringkastingssjefen. - Diskusjonen om balanse er viktig, vi går gjerne inn i en dypere analyse. Jeg tror ikke det holder å telle. Når det gjelder FrP-velgere, tror jeg at de generelt har noe mindre tillit til smått og stort i samfunnet, og det påvirker deres syn. Men også FrP-ere har høy tillit til NRK, vi snakker her om grader av høy tillit, sa Eriksen. - Balanse er noe vi jobber med – både i enkeltprogrammer og over tid. Valgdekningen var et enormt prosjekt, og vi har bare mottatt 20 klager. Det er et lite antall, men vi tar dem på alvor, sa Thor Gjermund Eriksen.

- Det er sjelden NRK fått så mye skryt, men det er fortjent, mente May-Helen Molvær Grimstad, som særlig roste Valgomaten. – Det mest positive er at lokalpolitikere har gitt sine egne svar på spørsmålene. Dette er en genial måte å la lokalpolitikere komme direkte til orde på. Det var også positivt med mange debatter produsert sentralt av NRK ute i distriktene, selv om mange fortsatt mener rikspolitikere dominerer for mye. Det er fortsatt potensial for å få flere lokalpolitikere i de sentralt produserte debattene, sa hun, og la til: - NRK bør absolutt ha som mål å øke valgoppslutningen. Det er viktig for demokratiet

Også Jens Johan Hjort mente NRK har gjort en god jobb. - Dere har åpenbart vunnet valget. «Ungt og lokalt» var en veldig bra inngang til valgkampdekningen, mente han. Hjort mente at seere og lyttere fort kan miste interessen hvis det blir for lokalt, og han

roste også Valgomaten. - Jeg ønsker meg for øvrig en strategi for nasjonal dekning av sametingsvalget om to år, sa han. Katri Somby var enig. - Problemet er at sametingsvalget ikke har fått plass i nasjonale sendinger. Når det gjelder årets valgdekning, blir det litt for mye rikspolitikk i lokalvalgdebattene. Sendingene ble sprikende, mente Somby, som også mente at NRK vant valgnatta.

- Jeg er rørt og stolt fordi vi har dette i Norge, sa Randi Haugen. - Når vi kommer til steder i verden der dette ikke finnes ser vi hva som står på spill. At dere har fått hele apparatet til å jobbe sammen er imponerende. Det er fantastisk når dere tar i bruk ressursene og den store muskulaturen dere har, sa Haugen, som var enig i at det må være et mål å bidra til høyere valgdeltakelse. - Det er det viktigste premisset for demokratiet vårt, og det fordrer at det finnes et tilbud som er balansert. Dette er det aller viktigste samfunnsoppdraget NRK har. Hun var også opptatt av hvordan man skal nå de unge. - Jeg tror man må fokusere på hvilke konsekvenser dette har for deg, for ditt liv. Vi har aldri hatt et ungdomskull som er så oppegående som i dag, sa hun.

- Når det gjelder balanse, er ikke problemet representasjon, jeg har gått gjennom tallene. FrP er overrepresentert, og det er også SV. Det har med debattens dynamikk å gjøre, det er disse som er mest kritiske til sentrumstygndepunktet i norsk politikk, sa Per Arne Kalbakk. - Vi kan bli bedre til å være godt opplest, og klare å konfrontere begge sider med fakta om argumentene deres. «Check the facts» og konfronter debattantene med det, sa han.

- Vi synes det er viktig se på valgdeltakelsen som et mål på om vi har nådd ut. Foreløpige beregninger viser at fra 2007 til 2011 økte valgdeltakelsen blant førstegangsvelgerne med 11 prosent, kommenterte Linn Sandberg Skarstein.

Kringkastingsrådet tok oppsummeringen av valg 20+15 til prientering.

Behandling av valgrelaterte klager

- Klager på enkeltmedarbeidere bør det ikke fokuseres på, men det finnes noen relevante klager i bunken, sa Per Edgar Kokkvold. - Det er oppsiktsvekkende at hovedsaken i en Dagsnytt- sending er at Norsk folkehjelp ber om at folk stemmer de riktige partiene. Når det gjelder klagen på satireinnslaget om Anundsens video, mener jeg at NRK ville laget tilsvarende satire uansett hvilke partier denne videoen kom fra, sa han.

- Innslaget om Norsk folkehjelp skulle aldri vært sendt, jeg kan bare beklage det, svarte Per Arne Kalbakk.

Elin Ørjasæter mente det er tradisjon for at NRK mister all kritisk sans når det gjelder NGO-er. - Dere har en lang og vond historie i å være kjøpt og betalt av dem i forbindelse med tv-aksjonen. Når det gjelder satire, var det helt på sin plass med satire på videoen til Anundsen. Den var så spesiell, og han gjorde det også i en valgkamp. Jeg håper dere hadde gjort det samme hvis det hadde vært en SV-statsråd som hadde laget videoen, sa hun.

Ingvild Smines Tybring-Gjedde var enig. - Dette var ikke morsomt, men helt på sin plass. Jeg er ikke fornærmet på FrPs vegne, sa hun.

- Satireinnslaget kom fordi videoen kom da. Vi kunne ikke vente i tre uker til etter valget, kommenterte Thor Gjermund Eriksen, og fortsatte: - Tv-aksjonen er noe jeg er virkelig stolt av som kringkastingssjef. Det er en dugnad og et samarbeid mellom NRK og frivillige organisasjonen, sa han, og tok avstand fra at NRK er kjøpt og betalt. - Det kan gjerne være diskusjon om NRKs forhold til de frivillige, men tv-aksjonen er jeg meget stolt av, sa han.

NRK i «det godes» tjeneste

- Journalistikk er politikk enten man er seg det bevisst eller ikke, sa Asle Toje i sin innledning.

- Er det noe i påstandene om at NRK er venstre-dominerte? Vi vet ikke. NRK har unndratt seg den type studier som for eksempel BBC har underkastet seg. Fra NRKs side er det vanlig å respondere på slike påstander med rettferdig harme – med referanse til journalistikkens uavhengighet, og sannhetssøken som et kall.

Det er en dag i året da alle regler for kritisk journalistikk suspenderes og godheten får råde fritt. Det er TV-aksjonen. Men er det også andre ganger der behovet for å vinkle en sak blir så sterkt at motforestillingene blir feil- eller underrepresentert? NRK har her en tendens til å svikte, når det teller. Jeg er ikke blant de som mener at NRK formidler noe spesielt partis agenda, sa Toje, som snarere mente at det er «de borgerlige bohemenene» bestemmer hva som står i avisene og hvordan fjernsynsnyhetene skal vinkles.

- Når det kommer til utenrikspolitikk er det en del ting NRK liker. Dette inkluderer det demokratiske partiet i USA, den arabiske våren, bistand, idealister, overnasjonalt styre, alt som har humanitært eller miljø knyttet til seg, og flyktninger, sa han.

Toje reagerte på at NGO-er blir tildelt rollen ikke som part men som ekspert-kommentatorer.

- NRK har et kulturproblem. Kanskje kan vi si at sigøynerkvinnen fortsatt vandrer i NRKs korridorer. Problemet er at man i stor grad formidler de forestillinger som råder i redaksjonslokalet. NRK har et annet ansvar enn aviser og andre medier.

Allmennkringkasteren skal klare den vanskelige dobbeltoppgaven å presentere nyheter og samtidig representere reelle meningsblokker i det norske samfunnet. Faren er at NRK fortsetter å være allmennkringkaster i navnet og ikke i gavnet, sa Asle Toje.

- Det ikke åpenbart for alle hva som etterlyses når man etterlyser kritisk journalistikk. Det er jo også flere sider av sakene der ute enn de karikerte venstre/høyre-meninger, sa Linn Stalsberg i sin innledning, og brukte den pågående flyktningekatastrofen som eksempel:

- Savner kritikerne et mer kritisk blikk på kostnader ved innvandring, eller kan det være at det savnes et kritisk blikk på de enorme økonomiske kostnadene ved å ha en streng grensekontroll i Europa? spurte Stalsberg, og fortsatte: - Alvorlig og problematisk blir det virkelig dersom en bestemt kritisk slagside aldri kommer til orde og at dette ikke er bare uvitenhet – men faktisk er satt redaksjonelt i system. At noen stemmer utelates med vilje.

Jeg har ingen grunn til å tro at NRK opererer i det landskapet. Om det er en type kritikk jeg måtte savne mest av alt i NRK, også i dekningen av flyktningskatastrofen, er det den større samfunnskritikken. At journalisten spør seg selv oftere: Hva er det ingen andre spør om i denne saken? Hva er det som anses som vår tids «sunne fornuft», slik at ingen oppdager at det kan stilles kritiske og vanskelige spørsmål om akkurat dette temaet? Hvilket stort bilde skjer denne saken innenfor, hva er rammene her, og er de bra? Hvem er som tjener på denne «sunne fornuften», og hvem taper?

Det er vanskelig å se at ikke høyresiden har kommet til orde under flyktningskatastrofen: Statsministeren er fra Høyre, justisministeren fra Frp, sistnevnte har en aktiv statssekretær fra samme parti, Carl I Hagen trenger ikke gjøre annet enn å skrive en Facebook-oppdatering før han er i alle medier. Det er ikke det at innvandringskritikerne ikke har fått komme til orde, de har bare ikke samme gjenklang i befolkningen som før. Det kan bety at en del stemmer fra høyre opplever at mediene ikke lenger hører på dem. Jeg mener at det ikke er sant, innvandringskritiske stemmer kommer absolutt til orde, men stemningen i samfunnet ellers har endret seg, og budskapet mottas ikke lenger som en selvfølge, sa Linn Stalsberg.

- Det er mye snakk om balanse i dette rommet, men en sak har ikke alltid to sider, fortsatte Stalsberg. - Norske medier i dag legger ikke til rette for argumenter for og mot pedofili. Når man skriver om en sultkatastrofe leter man ikke opp en stemme som synes det er positivt at småbarn dør. Hvorfor ikke? Fordi slike spørsmål ville rokke ved menneskeverdet.

Det er helt andre ting som truer journalistens kritiske sans i dag enn et oppriktig politisk engasjement; nemlig jakten på klikk, markedsstyring av mediene og den det som kalles content marketing. Vi trenger ikke forskning på om NRK er høyre- eller venstrevridd, men et fokus på hva som egentlig er NRKs journalistiske prosjekt, mente Linn Stalsberg.

- Det skulle bare mangle at krisen blir dekket. Menneskeskjebnene er veldokumentert. Men dekningen av hva dette på sikt vil medføre av endringer i det norske samfunn, kan det settes store spørsmålstegn ved, mente Finn Egil Holm.

- Hva betyr det å bruke 40-50 mrd kroner? Dette har ikke NRK eller andre medier vært villig til å ta inn over seg. Hva betyr det for norske lokalsamfunn? For norske velferdstjenester? Den debatten, seriøs og grundig, forventer jeg at NRK tar et helt annet grep om enn frem til nå, sa Holm.

- Jeg er mot at NRK opptrer som mikrofonstativ uansett hvem eller hva det gjelder. At den lille mann skal høres er et godt utgangspunkt. men man må være kritisk også til dem som ikke representerer de kjente maktsfærene, sa Marvin Wiseth.

Frank Rossavik oppfordret journalister til å legge «en kjølig hånd på en varm panne» når ting kommer i kok. - Når det gjelder bombingene i Libya, klarte ingen å stille nok kritiske spørsmål. Her savnet jeg den kalde hånden. Toje var denne kalde hånden i «Salongen» med Jan Egeland, sa han. - NRK er ikke bare en mediebedrift, NRK gjør mye som ikke bedømt utfra journalistiske kriterier – for eksempel innen livssyn og «minutt for minutt»-konseptet. NRK har også en rolle som nasjonens lim, og påtar seg en rolle som nasjonsbygger. Noe av nøkkelen ligger i en forståelse av at denne dobbeltrollen er så spesiell, sa Rossavik, som også mente at tv-aksjonen er

problematisk. - Det er et godt formål, og vekker entusiasme, men journalistikken blir en del av det. Det er vanskelig. Når det gjelder flyktningkrisen har problemet med dekningen vært at NRK har kommet i tv-aksjonsmodus når man dekker krisen. Det bør man prøve å unngå, sa Rossavik, og la til: - Balanse kan man aldri oppnå, men man kan gjøre noen grep. Jeg hadde likt å se et satireprogram med klart ståsted på høyresiden som en motvekt til at det som drives av dem som har sitt ståsted på venstresiden.

- Det er ikke noen motsetning mellom ytringsfrihet og menneskeverd. Menneskeverdet er viktigst, men ytringsfriheten er ikke bare en av menneskerettighetene, det er selve grunnlaget for alle de andre, sa Per Edgar Kokkvold. - Pressens viktigste oppgave er å være kritisk til alle og stille de ubehagelige spørsmålene. Kampanjeforening har avisjournalister lov til drive med, men må slippe til motstemmene. NRKs oppgave er en annen – NRK skal være balansert og nøytral, sa Kokkvold, og mente alle sviktet under den arabiske våren. - Det burde være tydelig for alle at de demokratiske kreftene ikke var de sterkeste. Det måtte gå slik det gjorde – over i en kald høst, sa han. - Når det gjelder flyktningkrisen, sier Brochmann-utvalget at en stor flyktning-innstrømming betyr at man får en ny underklasse. Lønnsnivået vil gå nedover. Det har hele tiden vært NRKs oppgave å problematisere disse kostnadene. Vi har plikt til å si «vent et øyeblikk». Den kritiske journalistikken må komme inn og stille ubehagelige spørsmål om konsekvensene på lang sikt, mente Per Edgar Kokkvold.

- Jeg mister litt motet i denne saken. Kostnader er mye mer enn kontanter, sa Ingvild Smines Tybring-Gjedde, som var provosert over at FrP tillegges motiver de ikke har. - Mange blir kneblet, det blir en stigmatisering av mennesker som står for noe annet enn «de som vil alle vel». Dette er en stor utfordring både for Norge og NRK, sa hun.

Elin Ørjasæter fulgte opp. - Det blir litt «det gode mot det onde». Man risikerer å stille i debatt og bli latterliggjort som en ond person. Dermed stiller man ikke opp. Dessuten går man i en felle når man snakker om venstre mot høyre her - om de som er opptatt av analyse og kostnader kontra dem som umiddelbart blir opptatt av å hjelpe. Dermed får man en debatt hvor man forakter kunnskap. Dette kjennetegner det jeg har opplevd i programmer jeg har trukket meg ut av. NRK er ikke tjent med at folk sier nei til å stille, sa Ørjasæter.

- Som seer blir man ofte lei av kranling framfor dialog. Det ville lettere å få forskere og andre til å stille i debatter hvis det var større grad av dialog, mente May-Helen Molvær Grimstad.

- Hvis målet er å øke kunnskapen blant seerne, bør man se på bredere programkonsepter enn den vanlige debattformen. Mer dialog enn konfrontasjon, ting er ikke alltid så enkelt å svare ja og nei på, sa hun.

- Dette feltet har en enorm kompleksitet, det er verdens største problemstilling, sa Per Arne Kalbakk. - Jeg stiller meg spørsmålet: hvor mye av dette handler om vår dekning? Jeg er ikke enig i at vi har adoptert de gode hjelpenes verdensbilde, sa han, og viste til flere eksempler på at NRK har trukket inn andre perspektiver. - NRK ble blant annet med Per Sandberg til Libanon og flyktningeleirene der. Generelt vil jeg si at vi skal skaffe oss kunnskap som gjør at vi kan stille spørsmål til begge perspektivene. Vi er noen ganger gode, andre ganger mindre gode. Vi kan gjøre mer når det gjelder andre perspektiver, for eksempel kritiske holdninger til hjelpeorganisasjonene, sa Kalbakk,

som ikke var enig i at NRK i sitt nyhetsarbeid har gått inn i noen tv-aksjonmodus.

- Vi var forberedt på en situasjon i Middelhavet, men ikke på styrken og omfanget, sa Knut Magnus Berge. - Vi ønsker å være til stede for å være sikre på at informasjonen vi viderefremmer er ting vi har erfart selv. Vi har dekket krisen med de ressursene vi har, men blir smågutter sammenlignet med internasjonale konkurrenter. Når det gjelder diskusjonen om vi bringer motstemmer, er det vanskelig å dekke flyktningkrisen hvis man ikke skal skape sympati rundt folks situasjon. Men vi har prøvd å se på reaksjonene i landene flyktningstrømmen går gjennom - motsetninger i EU, motsetninger innad i Tyskland. Vår ambisjon dekke dette faktisk, sannferdig og balansert, men det er komplekst. Vi prøver å etterleve det som er vår rolle, sa han.

- En del av NRKs overordnede oppdrag er å styrke norsk språk og kultur. Vi skal være limet, men også bidra til at det er en felles offentlighet der de fleste synspunkter er representert. Vi skal søke nøytralitet og balanse, men skal også ha de kontroversielle stemmene, sa Thor Gjermund Eriksen.

- Om NRK er venstrevridd eller ikke vil være avgjørende for øyet som ser. NRK skal bidra til å gi oss sannheten først og fremst, deretter stille de kritiske spørsmålene, og det har NRK klart på en god måte når det gjelder Syria, sa Mette Gundersen, som gjerne skulle sett mer også fra omkringliggende land. - Og selvfølgelig skal vi diskutere hva stor innvandring gjør med oss, den debatten tar jeg gjerne. Finn Egil Holm var enig. - Jobben er ikke gjort når det gjelder å dekke hva dette betyr for det norske samfunnet på godt og vondt, sa han.

- NRK gjør stort sett en god jobb, men da flyktningkrisen var på sin høyde kom journalistene for å drikke av den samme drikken som NGO-ene og ble litt beruset. Nå kommer bakrusen i hele Europa. Mitt råd er at NRK må ta på alvor en kulturell utfordring i redaksjonene. Et grep NRK kan gjøre for å nå ut til politiske demografier som ofte sender klager hit, er å lage programmer med folk man vet er på høyresiden, eller satiriske programmer vinklet fra høyresiden, sa Asle Toje i sin avsluttende kommentar.

- Jeg deler ikke opp folk i gode og onde. Kommentarfelt-ubehaget finnes i alle ender av skalaen, og dette er en bivirkning som gjør at jeg ikke orker å delta i debatter. Jeg orker ikke kjøret som kommer etterpå, sa Linn Stalsberg avslutningsvis.

Alle vil slå kloa i barna!

- Vår visjon er at vi skal skape en verden hvor barn vokser og er viktige, sa programredaktør i NRK Super, Hildri Gulliksen, da hun orienterte om NRK Supers arbeid.

- Vår målgruppe er bred - fra 2-12 år. Altså fra de begynner å gå til de begynner å eksperimentere med rusmidler, sa hun, og trakk opp tre «Super-sannheter»:

- Å synes betyr at du er viktig

- Mangfold er selvsagt

- Vi er på lag med skolen og foreldrene

Hun la vekt på at NRK Super skal speile norske barns hverdag. - Når du ser noen som ligner deg, gjør det at du føler at du har verdi. Det handler om selvfølelse, det handler

om å bygge barn, sa hun, og viste et bilde som illustrerer måten NRK Super tenker på, nemlig broccoli med sjokoladetrekk. Hun viste også klipp fra noen av NRK Supers satsinger: «Oppdrag Nansen», «Skilt», «Litt av en jobb», «Supernytt» og «Snøfall» – Supers nye julekalender i 2016

Dette er viktig for NRK Super, ifølge Gulliksen:

- Gi barn en stemme
- Inspirere til å ta sosialt ansvar
- Speile barns virkelighet
- Gi verktøy for mestring
- Gi kunnskap
- Gi familier gode fellesopplevelser

Hun fortalte at NRK Super hevder seg svært godt i konkurransen med de internasjonale barnekanalene, hvor Supers markedsandel er klart størst. Når det gjelder streaming, er Youtube, Super og Netflix de tre store

- Barna er innovatørene. Våren 2015 var 37 % av seingen på NRK Super streaming, 63 % lineært. På streaming velger de først og fremst norsk innhold - fordi det handler om dem. NRK Super skårer dessuten skyhøyt på tillit blant foreldrene, fortalte Hildri Gulliksen.

- Har dere et mål om å nå bedre fram til innvandrergruppa? spurte Elin Ørjasæter.
- Vi vet ikke hvor godt vi når dem, men er bevisste på casting, at de skal synes, men vi vet for lite om i hvilken grad vi når dem, svarte Hildri Gulliksen.

- NRK Super er et kjempeviktig korrektiv til det jeg vil kalle søppel i andre kanaler, som ikke har noen ide utover at det skal skje masse på en gang. Keep up the good work, sa Jens Johan Hjort. May-Helen Molvær Grimstad var enig. - Dette er veldig flott og hyggelig å høre, sa hun, og ville vite mer om status for dialektbruk på kanalen. - 25 % er kravet, det oppfyller vi. Vi vil så gjerne være et univers barna føler at de eier. At du opplever at noen snakker som deg, er grunnleggende i vår produksjon. Mangfold av dialekter er helt sentralt for oss. Derfor er vi bevisste på å legge produksjon også til steder som Trondheim, Tromsø, Bergen og Førde, sa Hildri Gulliksen. - Vi viser også samisk barne-tv fem dager i uka, supplerte Øyvind Lund.

Mette Gundersen var irritert på tenåringsserier med irriterende dubbing. - Er det aktuelt for NRK å kjøpe den type serier med dubbing, men gjøre det til litt triveligere opplevelser enn på de kommersielle kanalene? spurte hun, og roste samtidig NRK Super for egenproduksjonene.

- Vi kjøper mye, men leter etter programmer som reflekterer de verdiene vi har, likestilling for eksempel. Ting vi kan stå for. Vi har et godt samarbeid med dubbingselskapene, svarte Hildri Gulliksen.

- Dette er det viktigste NRK driver med. Jeg synes nesten folk burde miste barnetrygden hvis de ikke ser NRK Super. Dette er nasjonsbygging, og så utrolig viktig. Kutt hvor som helst, bare ikke her. Dette er det som gjør at til og med jeg betaler lisensen med glede, kommenterte Elin Ørjasæter.

- Den aller mest krevende utfordringen framover er å være relevante, og å nå den

flerkulturelle befolkningen med allmennkringkasterinnhold. Vi må bli en mer mangfoldig organisasjon, og tiltrekke oss talenter med annen bakgrunn enn Hildri og meg, sa Thor Gjermund Eriksen. - Skal NRK være en felles, raus og mangfoldig fellesarena i Norge er vi også nødt til å nå den delen av befolkningen, sa han, og fortsatte: - Bildet dere har sett nå er ikke typisk når jeg møter mine allmennkringkastingskolleger. De fleste steder er de kommersielle dominerende. Vi er et av få eksempler der en nasjonal kringkaster klarer å gjenvinne posisjonen i markedet. Det er enestående i Europa, sa han.

Klagebehandling

Klage på innslag med Asle Toje i P2s «Salongen»

Finn Egil Holm stusset over svaret fra NRK. - Satirens frihet går langt, men NRK oppfattes med en slagside, sa han. Ingvild Smines Tybring-Gjedde fulgte opp: - Jeg kaller det ikke satire, jeg kaller det å ta noen. Man knebler debatten fordi man er redd for å bli tatt i ettertid, stigmatisert. Det er typisk at det er Toje man skal ta og ikke Egeland. Jeg synes dette er ille, sa Tybring-Gjedde, som også reagerte på svaret fra NRK.

- Hvorfor er det vanskelig å finne satiremiljø på høyresida i Norge? Vi er et lite land, med et lite miljø. Dermed er det kun ett sted hvor premissene legges. Hvor lett er det å komme inn da? Hvilke konsekvenser har det? spurte Randi Haugen, og la til:
- Troverdigheten til «Salongen» stuper når jeg hører slikt som dette.

- Jørgen Strickert bruker på en kynisk og forferdelig måte sin kringkastingsposisjon til å skyve andre ut og latterliggjøre dem, i dette tilfellet Asle Toje. Vær så vennlig å be gjengen i «Salongen» å rette seg etter de samme profesjonelle kriterier som «Nytt på nytt», oppfordret Elin Ørjasæter.

– Dette var ikke spesielt morsomt eller vellykket, men ikke noe alvorlig overtramp, sa Frank Rossavik som også etterlyste satire og humor på høyresida. - Hvis noen kan løse dette er det NRK, oppfordret han.

- Belastningen ved å delta i den offentlige debatten har økt, og belastningen har økt for mange. Satireinnslagene kombinert med fokuset i sosiale medier - summen av alt dette kan være belastende, sa May-Helen Molvær Grimstad.

- Noe av poenget med ytringsfrihet er at den er til for annerledes tenkende, enten på høyre- eller venstresida. Det er ikke sånn at det ikke finnes morsomme folk til høyre i Norge. Asle Toje stiller seg for øvrig laglig til for hogg når han bruker uttrykk som «tilbud og etterspørsel» om flyktningstrømmen. Det må man kunne lage satire på, mente Per Edgar Kokkvold.

- Jeg forstår ikke ordbruken her, at dette er farlig for NRKs tillit osv. Vi har for lite satire i samfunnet. «Salongen» driver med dette hele tiden, det ligger i satirens natur at noen synes det er morsomt og noen ikke, sa Thor Gjermund Eriksen. - En av mine hovedoppgaver er å sørge for at NRK skal ha stort rom for å drive satire. Da er det sånn at man av og til faller over grensen, det ligger også i satirens natur. Det er satirens pris. Jeg vil ha mer satire som fortsatt provoserer, sa han. - Kan satirens frihet gå for langt? spurte Marvin Wiseth. - Ja åpenbart, men jeg synes ikke dette er et eksempel på et innslag der man har gått for langt, svarte Thor Gjermund Eriksen.

- Jeg har ikke noe mot satire, strikken skal være så vid og så lang som helst. Men det er veldig mange som mener noe om NRKs behandling av disse temaene, at det er et mønster der mesteparten av satiren kommer fra venstresida, sa Finn Egil Holm.

Elin Ørjasæter foreslo at NRK lager en kartlegging over utvalgte satireprogrammer, hvor «Salongen» bør være ett av dem. - Hva veier opp for «Salongen»s venstresidesatire som gir balanse over tid? Salongen er et ekstremt ekskluderende og menneskeuvennlig program, sa hun.

Ingvild Smines Tybring-Gjedde fulgte opp: - Jeg er enig i at man må tåle satire, men stadig spark bare til en side oppfattes som mobbing. Man glemmer ofte mobbing og stigmatisering bak satire. Det kan umulig være slik at en del av NRKs samfunnsoppdrag er å sparke til høyre på denne måten, sa hun.

- Om man vil saumfare «Salongens» kjøreplaner vil man finne en god balanse når det gjelder gjestenes politiske bakgrunn gjestene har hatt, sa redaksjonssjef Ingvald Garbo.
- Vi er også på jakt etter stemmer som utfordrer Jørgens. Jeg er enig i om man går tilbake i tid, har det vært tradisjon for å sparke litt mot høyre, i tråd med befolkningens politiske farge. Dette vil vi gjøre noe med, jeg vil holde Jørgen i øra og er på jakt etter andre stemmer, sa han. - Mitt oppdrag som redaksjonssjef er å gå ting etter i sømmene. Den gjennomgangen skal vi gjøre, sa Garbo.

- Men ikke hold ham for hardt i øra. Satiren må være vid, heller for vid enn for snever. Det må vi aldri glemme, sa Per Edgar Kokkvold.

Klage på bruk av bilde av druknet flyktninggutt

- Redaksjonen må selv vurdere hvor sterke bilder de skal bruke, sa Per Edgar Kokkvold.

Ingvild Smines Tybring-Gjedde reagerte på bruk av emosjonelle bilder, film, musikk. - Bildet ble bruket ved flere anledninger. Når man sitter og ser hele veggen dekket av et dødt barn i vannkanten - er det ålreit? Er det ikke bruk av emosjonell påvirkning? spurte hun.

- Dette er eksempel på en type bilder som er så sterke at skal godkjennes på redaktørhold før bruk. Seerne skal også få et forvarsel om at sterkt bilde, men dette var respektløst overfor barnet, og vi har sagt at dette var feil bruk av bildet. Men det var ikke feil å vise bildet, bildet var mye omtalt, og det var åpenbart at vi måtte bruke det, sa Per Arne Kalbakk.

Per Edgar Kokkvold var enig. - Man kan diskutere hvilken måte det skal brukes på, men ikke å bruke det ville vært en journalistisk tabbe, mente han.

Klage på bruk av hijab i nyhetsreportasje fra Mekka

- Reglene for religiøse symboler gjelder programledere, andre skal kle seg «nøytralt». Å rapportere som journalist fra Mekka innebærer for kvinner å dekke til hodet. Hun måtte gjøre det for å gjøre jobben sin, svarte Per Arne Kalbakk.

Klage på DAB

- DAB er endret til DAB+. De fleste har nå DAB+, og NRK Klassisk er ikke på vanlig DAB, svarte Øyvind Lund. Thor Gjermund Eriksen supplerte: - Nesten alle har DAB+-radioer, hvis de er kjøpt de siste 10 årene.

Klage på same-humor i P1s «Lunsj»

- Rune Nilsson og hans figurer er godt likt også i samiske kretser. Dette er god humor, sa Katri Somy.

NRKs ledelse informerer om aktuelle saker

Grethe Gynnild Johnsen

- Omstillingsprosessen har foregått lenge hos oss i distriktsdivisjonen. Vi trenger en ledelse som er i stand til raskere beslutninger. Ledergruppa halveres derfor, vi deler landet opp i fem regionredaktører, og skiller samtidig strategi og drift mer enn i dag. Vi styrker både det strategiske og det operative. Det betyr også mer innhold fra oss på en nasjonal plattform.

Øyvind Lund

- Vi ser et fall i lineær seing. Sjangeren som detter mest er dramasjangeren. Samtidig ser vi at vi nå klarer å nå yngre på tv, og det er vi fornøyd med.
- For første gang ser vi et kvartal der nettdekningen er høyere enn radiodekningen. Markedet er i endring. P1 har unormalt stort fall, og det bekymrer oss litt.
- Streaming/on demand: Mye av seingen flytter seg fra desktop tilbake til den store skjermen via Apple-tv osv.

Thor Gjermund Eriksen

- Stortingsmeldingen skal debatteres i februar. Det er nedsatt to utvalg: Et finansieringsutvalg, som ledes av Tore Olaf Rimmereid - dette er et rent teknisk utvalg. Og et mediemangfoldsutvalg, som jeg sitter i. Vi skal levere om 1 ½ år.
- NRK er kåret til selskapet/institusjonen med best omdømme i MMI Ipsos omdømmeundersøkelse
- Vi har mottatt flere priser: Årets kvinnelige medieleder, World Digital Media Awards for en reportasjeserie om drap og psykisk sykdom, vi er nominert til Emmy kids for «Best i mest», og Anniken von der Lippe er Emmy-nominert for rollen i «Øyenvitne». Dessuten vant «Kampen om tungtvannet» pris for beste drama i Prix italia, som er europamesterskapet i drama.
- I statsbudsjettet for neste år foreslår regjeringen å øke lisensen med 77 kroner, hvorav 25 av dem går direkte til oss. Bakgrunnen for dette tallet er at kulturmomsen øker. Dette betyr en økning av lisensen på 1 %, og det betyr igjen at vi må effektivisere for 100-150 mill. kr neste år. Det vil alltid være vår målsetting å bruke de økonomiske rammene til det beste for publikum, men dette er tredje året hvor vi får en lavere vekst, samlet sett har lisensen økt 4 % i denne perioden, mens lønningene har steget 10 %. Det blir derfor mer og mer krevende.
- Når det gjelder markedssituasjonen, gjør NRK det bra inneværende år, vi har styrket vår posisjon både på radio, tv og nett.

031115

Vetle Daler, referent